

-Tamam başlayabiliriz

-Şöyle, 90'lı yıllarda köy boşaltmaları ile ilgili, başvuru üzerine, bizim derneğin çalışma usulü odur. Hani mağdur kişi başvurur, başvuru üzerinden hukuki süreci götürürsün. Kamuoyuna açıklarsın, algı oluşturursun ,bilgiyi görünür hale getirirsin. Ya da mağduriyeti görünür hale getirirsin. 90'lı yıllardan, şu an bazı dava dosyaları bildiğiniz gibi, zaman aşımına uğradığı için hani onlarla ilgili yapılabilecek bir şey yok. Köy boşaltmaları ile ilgili sonuçlanan mahkemeler de AHİM e kadar gitmişti ben yanlış hatırlamıyorsam. AHİM de belirli bir tazminat bedeli ödendi ve köy boşaltma ile ilgili açılan davalar, mülkiyet açısından açılan davalar bu şekilde sonuçlandı . Ama 90'lı yıllarda gerçekleşen faili meçhuller, yani öldürülen insanların toplu davaları, toplu mezarları çok yakın zamanlarda açıldı. 2000'lerde falan ..Hatta 'Faili Belli Oldu' diye bir site var. Orada bunun hukuki süreçlerini çok iyi bir şekilde takip ediyor. Hani belki faydalanmak isterseniz oraya da bakabilirsiniz. Zaman aşımına uğramamış davalar şu an o şekilde devam ediyor. Ama çoğu cezasızlıkla sonuçlanıyor. Ayrıca Faili meçhuller ile ilgili yani 90'lı yıllardan kalan, bunlarla ilgili aktif olarak her cumartesi Galatasaray meydanında da Cumartesi Anneleri eylem yapıyor. Biz de şu an halihazırda bu eylemi devam ettiriyoruz bu şekilde. Aktif olan davaları da tabii ki izliyoruz, takip ediyoruz. hukuki süreci götürüyoruz.

Konjonktür olarak da,ne kadar bir değişim var, ne kadar yok. O dönemi çok bireysel yaşamadım. Sadece okumalardan dolayı bildiğim için çok fazla bir şey söyleyemem. Ama hani o zaman da zamanına göre çok zordu, şimdi de zamanına göre çok zor tabii ki ,ama o zamanın çok ayrı bir politikası var kesinlikle .Çok çok daha zor bir dönemdi yani.

-Köyden kente göç olduğunda yerleşme politikası nasıldı?

-İşte banliyo bölgelerde, şu an halihazırda gidip gördüğünüzde o şekilde yerleşmeler olmuştu .Şehrin o kısmına yerleşmiş hepsi. Orası zaten 90'lı yıllardan göçüp gelen insanların yerleştiği bir bölge. Müstakil ..

-Ama sur içinde değil mi mahalle ?

-Evet Evet ,aynı o şekilde müstakil evlerin olduğu, bitişik evlerin, hani kendi elleriyle İnşaa edebildikleri, Sur'un tamamı.. Gördüğünüz o içeri arka taraflar , aşağıya kadar . Pis kaya dediğimiz yere kadar, hep 90'lı yıllarda göçüp gelen insanların kendi imkanlarıyla, gecekondulaşma dediğimiz şekilde...

- Yani operasyonları 2015-2016 da ,hem o zaman hem sonrasında, bir şeyleri gözlemlemek zordu. Daha da zorlaştı herhalde öncesine göre öyle.?Size uygulanan bir şey var mı devlet tarafından .

-Evet tabii ki ..Mobbing ,yani bir nevi mobbing.. Normal şartlarda İHD bir heyet oluşturup,çok köklü bir kurum olduğu için, rahatlıkla bir yere gidip gözlem yapabiliyordu. Ama bu çatışma sonrasında ,bittikten sonra, zaten belirli yerler gözleme açıldı. Belirli yerleri hala kapalı, hala giremiyoruz. O açık olan yerlerde hani gözlem yapabilme şansım olmuştu heyetle..

-Yani çoğu yer zaten bütün şeylere insan hakları örgütlerine kapalıydı.

-Tabii ki,

-90'larda da aynı şey mi oldu?O zaman da bir şeylere, insan hakları organizasyonlarına kapatıldı?

-Tabii ki bütün normal, sivil insanlara bile kapatıldı. Kapatılmıştı yani.. çok zor giriş çıkışlar o tarz ilçelere.

-Bir iki yer açtılar dediniz gözlem yapmak için size devlet tarafından.. Onun hangi mahalleler olduğunu söyleyebilirmisiniz?

-Şöyle, sadece bize değil, genel olarak açılan yerler vardı İşte dört ayaklı minarenin olduğu sokağın bir kısmı açıldı. Diğeri şu an inşaat falan, gittiniz mi , gördünüz mü? Şu an inşaat alanı olarak görülen hepsi kapalı.. Oraya hiçbir şekilde giremiyorsun. Çok belli başlı mahallelerin, ismini bilmiyorum ama, belirli kısımları açık . Keçiburcu' na kadar açık..Keçiburcu'nun sol taraf tamamı ile kapalı. Dört ayaklı minarenin olduğu sokağın bir kısmı açık bir de şey tarafı açık şu an. Sanırım orası ne diye geçiyor Mahallenin adı? Melik Ahmet Caddesi diye geçiyor sanırım. O caddenin ara sokakların bir kısmı açık.

-Size izin hiç mi vermediler.?

- Yok hayır.. Hiç bir şekilde giremiyorsunuz yasak bölgelere..

-Raporları daha çok insanlarla yaptığımız görüşmelerden mi oluşturuyorsunuz? Nasıl raporlamaları nasıl yaptınız?

-Basın taraması bir ayağını oluşturuyor, başvurular bir ayağını oluşturuyor, bir de resmi veriler bir ayağını oluşturuyor.

- Toplu dava açtınız mı?

-Tabii ki.. Şu anda aktif olan toplu davalar var.

- Nasıl yani ?Hangi davalar Bunlar?

-Faili meçhul, hani..

- Ama bu 90'larda, Şu anda 2015 te?

-Tabii şu an hala aktif 90'lardan aktif olan davalar var.

- 2015-2016 ile ilgili toplu dava ?

-Onunla ilgili toplu davalar yok .Şöyle, sanırım sadece mimari alanda açılan bazı davalar var. Yeniden inşa edilecekti ya, o anlamda hukuki bir dava var, ama 90'lardaki gibi bir dava yok. Hepsinin davaları bireysel yani..Çünkü örgüt üyesi olmakla yargılandıkları için oradan çıkan insanların, Siyasi bir dava..Hani bize yönelik bir başvuru olması lazım. Şöyle davalar var. Çocuklar, çatışma esnasında öldürülen çocukların ailelerinin başvuruları var Onların davaların takip ediyoruz.

-Devlet onları örgüt üyesi olmaktan ?

-Evet

-Bütün herkesi değil tabii?

-Bütün herkesi..

-Sur'da yaşayan herkesi?

-Evet o an çatışma esnasında kalmış herkes.

-Çıkmayan yani?

-Çatışma bittikten sonra çıkmayan ,kalan herkes. Ya da atıyorum çatışma esnasında çıkmışsa da dava açılmış kişiler var.

-Cezalandırıldılar mı?

- Şu an hala devam ediyor mahkemeler. Çok uzun sürer Türkiye'de mahkemeler zaten..

-Sokaktan dışarı çıkmaları için ,bölgeden çıkmak için bir sokak açıldı sanırım. Ne zaman, yani ne kadar süreyle açıldı ?Kaç kere? Öyle bir bilginiz var mı?

-Kaç kere olduğunu hatırlamıyorum .Ama çıkışlar için evet açıldı ve hatta bir iki kişi çıkarken ben de oradaydım o esnada. Dışarıda barikatın arkasında insanlar izliyordu, ben de izlemiştim o zaman. Yaşlı bir kadın çıkarılmıştı ,ağır yaralıydı. Zaten ambulansa bindikten sonra hayatını kaybetti de hani ağır yaralı bir şekilde çıkarıldı ailesiyle birlikte. Belirli saat aralıklarında oluyordu evet ama, İnan hatırlamıyorum şu an hangi saat aralıklarında olduğunu. O da Bürokratik ilişkileri çok zorluyordu o şekilde yani.. Hatta öyle çıkarken bile tehlike altındaydı.. Çatışma çıkabiliyordu falan yani. Beyaz bayrakla da çıkıyor olsan çatışma ortasında kalabiliyordun .O şekilde de oluyordu yani. Biraz oradakilerin, kolluk kuvvetlerinin o anki refleksiyle de çok alakalı bir şeydi.

-Nasıl bir yol açıyorlardı?

-Normal.. Normal ..Şu an kullandığımız yol yok mu, oradan çıkıyorlardı yıkıntıların arasından.. Öyle özellikle bir yol yoktu.Mesela o hangi evde olduğunu söylüyordu, oradan kapıya çıkıyordu..O şekilde biri geliyordu.Zaten hani bazen şeyde yapıyorlardı. Üstlerini falan açtırıyorlardı. Hani belki canlı bomba falan filan gibisinden... Bu şekilde, öyle özel bir koridor yoktu güvenlikle, onla sokaktan çıkıyorlardı.

- Yani polisemi ulaşıyorlardı ? Mesela ben çıkmak istiyorum diye bir şekilde birine mi ulaşıyorlardı?

-Yani ulaştıkları da oluyordu. Atıyorum vekillere ulaşabiliyorlardı .Veyahut işte o an telefonu varsa mesajla ulaşabiliyorlardı..Veya beyaz bayrak tutuyordu, çıkmak istediğini söylüyordu.. Mikrofonla belki anlaşıyorlardı polisle, o şekilde. Anons yapıyorlardı atıyorum..

-Peki o zaman ilk yani çatışmalar başladığında mı , yani nasıl oldu bu, ilk yani çıkanlar boşaltanlar nasıl?Sonuçta Sur'un bir kısmı boşaldı değil mi? İlk operasyonları başladığında, hani böyle bir bilgi mi oldu? O ilk çıkışlar nasıl oldu?

-İlk çıkışlar zaten çatışmalar başladıktan sonra gidenler gitti, kalanlar kaldı mahallelerde.

-Yani o zaman ilk başta atıyorum 'Ben gidiyorum ' O zaman onlar çıkabildi mi? İlk çatışmanın başladığı zaman.

-Tabii her yerde çatışma yoktu. Zaten belirli mahallelerde vardı.

-O zaman onu gören terketti evini

- Yine belirli bir zaman aralığı oluyordu mesela O zaman aralığında çıkıyorlardı ilk başlarda ama daha sonra her şey çok daha sıkı bir şekilde ilerledi.

- Peki operasyonların başlayacağı biliniyormuydu? Mesela başlamadan önce tahliye eden var mıydı?

- Onu bilmiyorum. O ince ayrıntıyı bilmiyorum açıkçası. Hani çatışma yeni başladığı dönemlerde, çatışmanın sızmadığı mahalleler o zaman ayrılmıştı. Çatışmanın olduğu mahallelerde de yine çıkanlar oldu ama, kalanlar da çok fazlaydı. Hani biz evimizi terk etmeyeceğiz diyorlardı.

-Onlar o zaman terör örgütüne yardımdan..

-Tabii ki ..Çoğu zaten hayatını kaybetti Zaten 109 güne yakın sürdü.Belirli bir süre aralığından çıkan herkes yargılandı. Çoğu tutuklandı Tutuklanmayanlarda yine aynı şekilde yine yargılanmaya devam ediyor.

- Öncesinde, yani ilk başlarda çıkanlarmı?

- Evet

- Benim düşüncem baskı da yapıyorlardı hani boşaltılsın diye..

-Nerde başladı operasyonlar? Hangi mahallede operasyonlar başladı?

-Yanlış hatırlamıyorsam bakayım.İlk AliPaşa, ben yanlış hatırlamıyorsam, bakayım..Çünkü hepsi birbirine benziyor mahallelerin ismi..

Ziya Gökalp müzesinin olduğu sokak, Cemil paşa evi..Yazıyor burada.. Hani yazarsanız hangi mahalleler diye çıkıyor

-Yani yaşam şeyleri nasıldı kalanların? Elektrik yok tabii değil mi? su yoktu... hiçbir yere çıkamıyorlardı.. Market ?

-Yok hayır çıkamıyorlardı, işte o zamana kadar ne depoladıysa? Evde ne varsa onu tüketiyorlardı. Çünkü hani ilk başta yerleşik ailelerde kalmıştı ya, normal ailelerin evlerinde ne kalmışsa, kalanlar da onları tüketiyorlar diye biliyoruz yani..

- Herhangi bir yardım geldi mi?

-Sanırım buna yönelik bir talep oldu ama kabul edilmedi devlet tarafından .kabul edilmedi böyle bir şey..

-Karşı taraftan, yani gerilladan bir şey geldimi?

- Besin olarak mı?

-Hı, Hı..

- Yok sanmıyorum.Çok zor. Çünkü her yer kapatıldığı için böyle bir şey çok mümkün değil bence.. 109 gün falan sürdü. E Muhtemelen bunun hazırlıkları yapıldıysa belirli minvalde hazırlıklar var diye düşünüyorum.. Tabii ki yani örgüt üyesi olan kişiler için söylüyorum. Sivil halk normal yaşamına devam ediyordu nereden bilecekti? Yani işin bu boyutlara geleceğini..

Yani aslında Tahir Elçi Öldürüldükten sonra çok kızgınlaştı ortalık. O zaman kısmi bölgelerdi, O zamanlar daha belirli yerlerdeydi..

Yani hepsi gerillamıydı onuda bilmiyoruz.

- Yani herhangi bir yardım ya da şey aldıklarımı biliyormuyuz ? Onların herhangi bir yardımı olmadı...

- Ben sanmıyorum..Aldıklarınıda düşünmüyorum. Her yer çepeçevre kapatılmıştı çünkü.. Çok zor..

-Bireysel olarak açılan davalarda, sizin de içinde olduğunuz ya da destek verdiğiniz, ne tür suçlamalar yöneltiyorsunuz.?Yani hangi insan haklarının ihlali?

- Yaşam hakkı ihlali.. Öldürülmüş çocuklar, öldürülmüş siviller.. Yaşam hakkı ihlali direkt..

-Bu açılan davalarda , bir insanların yaşadığı konut olarak, bir de hani sonuçta askeri alanlar.. İki ayrı herhalde şey var genel de ya , ayrım. Bu açılan davalarda o ayrımla ilgili bir şey var mı? Bu direkt hani sivillere yapılan bir müdahaleydi üstünden mi gidiyorsunuz?

- Orası zaten askeri bir alan değil. Normal sivil yaşam alanıydı. Hepsi var yani.. Mülkiyet hakkı ihlali, Yaşam hakkı ihlali, savaş hukukuna uymama, hepsi var..

-Genelde devlet burada yaşayan sivillerin evi işte terör örgütü tarafından hani kullanıldı..

-Evet bu gerekçeyle saldırıyor zaten..Diyorki siz burada diyor örgüt üyeleri var diyor. Zaten OHAL ilan edilmişti. O gerekçeyle müdahale ediyor alanlara.. Tabi ki sivillerin yaşadığı bir alan kuşkusuz..

-Şu anda ne durumda bu bireysel başvurular, davalar.. Biliyormusunuz?

- Ya halen devam ediyor.Netleşmiş bir şey yok..Hala devam ediyor. Duruşmalar oluyor erteleniyor. Zaten Türkiye mahkemelerinde bir sonuç almayız. Bu süreç çok uzayacağı için..Daha sonra AHİM e gider, orda ne olur bilmiyorum..

- Bu terörist örgütten suçladıkları, yani Sur'da kalan sivillere, örgüt üyeliğinden açılan davalarda bu insanlar hapiste mi? yoksa .

-Evet çoğu tutuklu.. Yaş ortalamalarıda düşük. 17-25 arası yaş ortalamaları..

-Kadın- Erkek?

-Karışık.

-Yaklaşık kaç kişi?

-Ben yanlış hatırlamıyorsam hani operasyonlar bittiğinde son gün, sanırım 23 yada 24 kişi çıkmıştı teslim olmuştu. Yani bittiğinde oradan sağ salım çıkabilen siviller dışında . Tırnak içinde söylüyorum, sivil olmadığı iddia edilen , sanırım 24 olması lazım yanlış hatırlamıyorsam.

-Ama onlar yani kendilerini nasıl tanımlıyorlar. Terör örgütüne üyeyiz. Yani öylede var ya hani..

- Muhtemelen gençlik hareketi diye tanımlıyorlar kendilerini. Yurtsever devrimci gençlik örgütü diye tanımlıyorlar..

- Peki sivillerden yani o son gün hiç yani sivil çıkan oldumu? Kendini hiç bir şekilde hiç bir şey tanımlamayan. Yani ben çıkamadım mesela diyor mu?

++

- Ya tabiki hayatını kaybedenler oldu. Ama onlardan böyle peyderpey tahliyeler oldu..her gün peyderpey. En sonunda gençlerin kaldığını çok iyi hatırlıyorum. Çünkü video düşmüştü internete.. Hani tek tek çağırıyordı, soyuyorlardı. Üst araması yapıp öyle alıyorlardı falan... Günlerce gözaltında kaldılar.. Ama mesela benim hatırladığım 4 çocuklu bir kadın vardı. Şu an milletvekili Remziye Kaya.. O da Sur'dan çıkanlardan biriydi..Sivillerden.. Mesela onunda 4 tane çocuğu var. O da tutuklu kalmıştı cezaevinde ..Sonra tahliye oldu mesela.. Onun gibi bir çokları var.

- Ama onlar önceden çıkmıştı herhalde?Son gün değil..

- Son zamanlara yakın..

- Zaten hani, muhtemelen hani ordu son zamanlara doğru güçlendi herhalde değil mi?

- Tabiki yani.. İçerideki insan sayısı azalınca..Çünkü artık yaşam olarakta, gıda olarakta tükenmeye başlamıştı..Kıştı..

- Bu 25 kişiden hariç, sadece orada kaldıkları için hapiste olanlarda var mı?

-Tabi ki var. Girmiş tahliye olmuş olanlarda var. Mesela ben işte Fatma diye bir kadın çıkarılıyordu. Kadın da diyorsam 55 yaşlarında falan.Ağır yaralıydı, hayatını kaybetti demiştim ya çıkışlarda.. Mesela onun eşini ve çocuğunu tutuklamışlardı işte örgüt üyeliğinden tutuklanmıştı .,Uzun bir süre cezaevinde kaldılar mesela onlar. Ama onlar normal sivil insanlardı. Yani hani evlerinden çıkan kişilerdi.